

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jitky Malé a soudců JUDr. Radima Novotného a JUDr. Ivany Wolfové ve věci

žalobce: [osobní údaje žalobce]
bytem [adresa], [příjmení] republika Německo
zastoupený advokátem JUDr. [jméno] [příjmení], [příjmení]
sídlem Velké náměstí 135/19, 500 03 Hradec Králové

proti

žalovanému: [osobní údaje žalovaného]
bytem [adresa]
zastoupený advokátem Mgr. [jméno] [příjmení]
sídlem Opletalova 1525/39, 110 00 Praha 1

o nahrazení projevu vůle, o odvolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 5. května 2022, č. j. 38 Cm 222/2021-66 ve znění opravného usnesení téhož soudu č. j. 38 Cm 222/2021-71 z 3. června 2022

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně ve znění opravného usnesení se potvrzuje.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 130 449 Kč k rukám právního zástupce žalobce, do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem byla žalovanému uložena povinnost uzavřít se žalobcem smlouvu o prodeji a koupi akcií ve znění uvedeném ve výroku I. a žalovanému uložena povinnost zaplatit žalobci na nákladech řízení částku 256 584 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce žalobce (výrok II.). Opravným usnesením výše uvedeným došlo k opravě výroku I. napadeného rozsudku.

2. V odůvodnění soud prvního stupně uvedl, že nárok je odvozen od smlouvy o smlouvě budoucí kupní uzavřené mezi účastníky 2.6.2015, v níž se účastníci dohodli ohledně závazku žalovaného uzavřít se žalobcem smlouvu o prodeji a koupi 9 kusů akcií pod pořadovým číslem 1 - 9 emitovaných obchodní společností D a. s., IČO 26423766, se sídlem Dvorská 161/57a, Svobodné Dvory, 503 11 Hradec Králové, přičemž budoucí prodávající se zavázal uvedenou kupní smlouvu uzavřít ve lhůtě 20 pracovních dnů ode dne doručení písemné výzvy od budoucího kupujícího, s tím, že tento byl oprávněn ji učinit nejdříve dne 1.7.2021. Žalobce výzvu žalovanému předal 17.8.2021, její přílohou byl návrh kupní smlouvy. Žalovaný smlouvu neuzavřel a to ani následně v září 2021, kdy byl opakovaně k jejímu uzavření vyzván. V reakci na vyjádření žalovaného doplnil, že jím tvrzené skutečnosti nemají vliv na splnění povinnosti žalovaného dostát závazku ze smlouvy o smlouvě budoucí.

3. Žalovaný učinil nesporným uzavření smlouvy o smlouvě budoucí kupní, stejně jako doručení výzvy k uzavření kupní smlouvy dne 17.8.2021. Vyslovil nesouhlas ohledně tvrzeného přerušení komunikace a prohlásil, že má zájem na osobním setkání a projednání dalšího postupu, jakmile to umožní jeho možnosti a pracovní vytížení, v říjnu či listopadu 2021. Dále argumentoval, že důsledky pandemie COVID-19, která zasáhla odvětví podnikání, v němž společnost působí, si vyžádají delší časový úsek ke splnění finančního závazku, v jehož důsledku se žalobce domáhá uzavření kupní smlouvy. Uzavření smlouvy není v zájmu společnosti. Žalobci by neměla být přiznána náhrada nákladů řízení s ohledem na absenci výzvy podle § 142a o. s. ř.

4. Z provedených důkazů soud zjistil, že mezi žalobcem jako budoucím kupujícím a žalovaným jako budoucím prodávajícím byla uzavřena smlouva o smlouvě budoucí kupní, v níž se žalovaný zavázal v čl. II uzavřít smlouvu o prodeji a koupi akcií ve znění uvedeném v čl. V. smlouvy ve lhůtě 20 pracovních dnů ode dne doručení písemné výzvy budoucího kupujícího, přičemž budoucí kupující je oprávněn učinit výzvu k uzavření smlouvy nejdříve 1.7.2021. Z čl. I. pak vyplývá, že smlouva sloužila k zajištění zápůjčky z 11.5.2007 ve výši 22 milionů Kč poskytnuté věřiteli [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] původně dne 6.4.2002 ve výši 324 000 EUR žalovanému, přičemž pro případ výkonu zajištění je za věřitele pověřen žalobce. V čl. III budoucí prodávající prohlásil, že akcie byly splaceny, přičemž dle čl. IV. budoucí cena za akcie činí 20 milionů Kč a je stanovena jako pevná a bude uhrazena co do výše neuhrazené pohledávky dle dohody o narovnání uzavřené mezi budoucím prodávajícím a kupujícím z 2.6.2015 vzájemným zápočtem. V čl. V je obsažena dohoda o textu smlouvy o prodeji akcií. Výzvou z 17.8.2021 žalobce v souladu s čl. II smlouvy o smlouvě budoucí kupní vyzval žalovaného k uzavření smlouvy o prodeji a koupi akcií, tu pak žalovaný převzal osobně dne 17.8.2021.

5. Za situace, kdy žalobce vyzval žalovaného k uzavření smlouvy o smlouvě budoucí kupní o převodu akcií, kterou se účastníci zavázali uzavřít ve lhůtě 20 pracovních dnů od doručení písemné výzvy žalobcem žalovanému k jejímu uzavření, tato výzva byla žalovanému doručena dne 17.8.2021 a žalovaný k uzavření smlouvy nepřistoupil, je nárok žalobce po právu, když nebylo shledáno, že by byly dány podmínky pro její neuzavření, tj. že by omezení způsobená v důsledku pandemie COVID-19 způsobila nemožnost splnit závazek ve vztahu k žalobci. Tvrzení žalovaného, že uzavření kupní smlouvy není v zájmu společnosti D.E.E.D. a. s. je neodůvodněné a nemá žádný vliv na splnění povinnosti žalovaným uzavřít kupní smlouvu o převodu akcií, když důvody pro neposkytnutí součinnosti k uzavření smlouvy nejsou takové, aby bylo možné je kvalifikovat jako podstatnou změnu okolností, v jejímž důsledku by bylo možné odepřít uzavření smlouvy.

6. Právně věc posoudil ve smyslu § 1785 a násl. zák.č. 89/2012 Sb., dále jen obč.zák., přičemž neshledal, že by byla dána změna okolností podle § 1765 odst. 1, 2 obč.zák., která by měla vliv na splnění povinnosti žalovaného k uzavření kupní smlouvy.

7. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 1 o. s. ř., kdy procesně úspěšnému žalobci byla přiznána náhrada za jeho právní zastoupení za čtyři úkony právní služby po 52 300 Kč, čtyři režijní paušály po 300 Kč, 21% DPH ve výši 44 184 Kč a soudní poplatek ve výši 2 000 Kč. Výzvu z 17.8.2021 k uzavření smlouvy o prodeji a koupi akcií považoval za výzvu k plnění podle § 142a o. s. ř., neshledal proto za splnění podmínku, v jejímž důsledku by bylo možné žalobci nepřiznat právo na náhradu nákladů řízení.

8. Ve včasné odvolání žalovaný navrhl změnu napadeného rozsudku tak, že žaloba bude zamítnuta a žalovanému bude přiznána náhrada nákladů řízení, případně navrhl zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Dle jeho názoru se soud nedostatečně vypořádal s tvrzením žalovaného, že existují skutečnosti mající vliv na jeho povinnost uzavřít smlouvu o prodeji a koupi akcií. Soud se měl blíže zabývat tím, jakým způsobem omezení přijatá v důsledku pandemie COVID -19 měla vliv na možnost žalovaného splnit závazek vyplývající z budoucí kupní smlouvy. Pokud by žalovanému bylo poskytnuto více času, splnil by uvedený finanční závazek. Soud se měl také zabývat jeho tvrzením, že uzavření kupní smlouvy není v souladu se zájmy společnosti. Zásadní změna v akcionářské struktuře může představovat riziko pro další směřování společnosti a její hospodářskou činnost. Výzvu z 17.8.2021 nelze považovat za výzvu podle § 142a o. s. ř. a není tak důvod žalobci přiznat náhradu nákladů řízení.

9. Žalobce navrhl potvrzení napadeného rozsudku pro jeho věcnou správnost. Žalovaný v rámci své procesní obrany nepředložil žádná tvrzení a důkazy, jimiž by popíral oprávněnost nároku žalobce. Žalovaný nárok žalobce neuznává. Smlouva o smlouvě budoucí byla uzavřena za účelem zajištění pohledávek žalobce za žalovaným vzniklých z titulu smlouvy o půjčce z 6.4.2002. Žádné z tvrzení žalovaného není právně relevantní a nemá vliv na jeho povinnost dostát závazku ze smlouvy o smlouvě budoucí a k výzvě žalobce uzavřít bez zbytečného dokladu zamýšlenou smlouvu o prodeji akcií. Úprava uvedená v § 1764 a násl. obč. zák. směřuje jen na extrémní situace, kdy změna okolností přináší překvapivé, zcela šokující a zarážející dopady na postavení stran smluvního vztahu, které neodpovídají rozumnému vyhodnocení a zvážení rizik, které vyvolává následky, které vzhledem k tomu nelze dotčené straně spravedlivě přičítat. Aby byl dán nepoměr v právech a povinnostech založený změnou okolností, musel by být naplněn předpoklad příčinné souvislosti. Žalovaný však neprokázal narušení rovnováhy kvůli tvrzené změně okolností. Důvody předpokládané žalovaným nejsou tak výrazné intenzity, aby nebylo rozumné požadovat splnění jeho závazku, tj. uzavření smlouvy o prodeji a koupi akcií. Změna na pozici akcionáře se hospodaření společnosti nijak nedotkne. Žalobce žalovaného vyzval ke splnění povinnosti výzvou z 17.8.2021, žalovaný splnění povinnosti nedostál, uzavření smlouvy oddaloval, až se stal nekontaktní. Podle citované judikatury pak platí, že absence výzvy není zásadně důvodem pro nepřiznání náhrady nákladů řízení v případě, kdy žalovaný ani po doručení žaloby dluh nezaplatí, neboť není důvod při nesplnění povinnosti dlužník sankcionovat pochybení věřitele, jde-li o absenci předžalobní výzvy k plnění.

10. Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně (podle § 212 a násl. o. s. ř.), vyšel přitom ze skutkových zjištění učiněných soudem prvního stupně na základě jím provedeného dokazování, která považuje za správná, mající oporu v provedeném dokazování a dospěl následujícím závěrům.

11. Podle § 1785 zák.č. 89/2012 Sb., dále jen obč. zák., smlouvou o smlouvě budoucí se nejméně jedna strana zavazuje uzavřít po vyzvání v ujednané lhůtě, jinak do jednoho roku, budoucí smlouvu, jejíž obsah je ujednan alespoň obecným způsobem. Podle § 1786 obč. zák. zavázané straně vzniká povinnost uzavřít smlouvu bez zbytečného dokladu poté, co ji k tomu vyzve

oprávněná strana v souladu se smlouvou o smlouvě budoucí. Podle § 1788 odst. 2 obč. zák. změní-li se okolnosti, z nichž strany při vzniku závazku ze smlouvy o smlouvě budoucí zřejmě vycházely, do té míry, že na zavázané straně nelze rozumně požadovat, aby smlouvu uzavřela, povinnost uzavřít budoucí smlouvu zaniká. Podle § 1756 odst. 1 dojde-li ke změně okolností tak podstatné, že změna založí v právech a povinnostech stran zvláště hrubý nepoměr znevýhodněním jedné z nich buď neúměrným zvýšením nákladů plnění, anebo neúměrným snížením hodnoty předmětu plnění, má dotčená strana právo domáhat se vůči druhé straně obnovení jednání o smlouvě, prokáže-li, že změnu nemohla rozumně předpokládat ani ovlivnit a že skutečnost nastala až po uzavření smlouvy, anebo se dotčené straně stala až po uzavření smlouvy známou. Uplatnění tohoto práva neopravňuje dotčenou stranu, aby odložila plnění.

12. V projednávané věci nebyl spor o tom, že mezi účastníky došlo dne 2.6.2015 k uzavření smlouvy o smlouvě budoucí, v níž se žalobce (jako budoucí kupující) dohodl se žalovaným (jako budoucím prodávajícím) na uzavření smlouvy o prodeji akcií č 1 - 9 emitenta D.E.E.D. a. s., se sídlem Dvorská 161/57a, Svobodné dvory, [obec], IČO 26423766, na jméno v listinné podobě o jmenovité hodnotě 100 000 Kč za akcií, ve znění popsaném v čl. V. smlouvy ve lhůtě 20ti pracovních dnů ode dne doručení písemné výzvy budoucího kupujícího, přičemž tato mohla být učiněna nejdříve 1.7.2021. [příjmení] nebyl ani o tom, že žalobce vyzval žalovaného k uzavření smlouvy o převodu akcií výzvou z 17.8.2021, přičemž k jejímu uzavření nedošlo z důvodu na straně žalovaného.

13. Odvolací soud je ve shodě se soudem prvního stupně názoru, že žalovanému vznikla povinnost uzavřít se žalobcem kupní smlouvu ve znění, jak mezi účastníky dohodnuto ve smlouvě o smlouvě budoucí.

14. Žalovaný v obecné rovině tvrdil, že v důsledku pandemie COVID-19 neměl možnost splnit závazek vyplývající z budoucí kupní smlouvy, kdy v případě poskytnutí delšího časového úseku by mohl splnit finanční závazek ve vztahu k žalobci. Neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, které by zakládali změnu okolností, v jejichž důsledku by nebylo po žalovaném možné rozumně požadovat uzavření smlouvy a neoznačil ani žádné důkazy k prokázání takového tvrzení, přestože byl soudem prvního stupně o povinnosti svá tvrzení doplnit a označit důkazy k jejich prokázání.

15. Přitom platí, že změna okolností, která může vést k tomu, že po zavázané straně nebylo možné rozumně požadovat uzavření smlouvy o prodeji akcií, musí být intenzity, kterou je třeba posoudit v intencích § 1765 obč. zák., tj. že změna okolností by založila hrubý nepoměr práv a povinností stran. Nic takového však žalovaný netvrdil, natož aby prokazoval.

16. Tvrzení žalovaného, že uzavření smlouvy o prodeji akcií není v souladu se zájmy společnosti, neboť změna v akcionářské struktuře může představovat riziko pro další směřování společnosti a její hospodářskou činnost, nelze vůbec považovat za změnu okolností mající vliv na povinnost žalovaného uzavřít smlouvy o prodeji akcií, neboť takové tvrzení nelze považovat za změnu okolností, která by mohla vést k případnému zániku závazku žalovaného uzavřít předpokládanou smlouvu o převodu akcií.

17. S ohledem na závěry výše uvedené odvolací soud napadený rozsudek podle § 219 o. s. ř. potvrdil a to včetně výroku o nákladech řízení, které byly žalobci přiznány, ačkoliv jejich náhrada náleží v řízení před soudem prvního stupně úspěšnému žalobci dle odvolacího soudu částečně z jiných důvodů.

18. Ve vztahu k přiznaným nákladům řízení lze se soudem prvního stupně souhlasit s tím, že v řízení úspěšnému žalobci náleží náhrada nákladů řízení podle § 142 odst. 1 o. s. ř., nicméně odvolací soud je názoru, že výzvu z 17.8.2021 nelze považovat za výzvu podle § 142a o. s. ř. Na posuzovanou věc je však třeba aplikovat usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. února 2015, sp. zn. 29 Cdo 4388/2013, dle kterého platí, že při rozhodování o náhradě nákladů řízení nelze izolovaně posuzovat (jen) to, zda žalobce způsobem určeným § 142a o. s. ř. vyzval žalovaného

k plnění, nýbrž je nezbytné přihlédnout i k dalším okolnostem konkrétní věci, zejména pak k povaze (a výši) uplatněné pohledávky (za účelem uvážení, zda vskutku při naplnění obecné míry obezřetnosti lze uvažovat o „opomenutí“ dlužníka pohledávku zaplatit), k postoji dlužníka k (následně) uplatněné pohledávce, jakož i k reakci dlužníka na zahájení soudního řízení a doručení žaloby. Vzhledem k tomu, že žalovaný smlouvu o prodeji akcií neuzavřel, a to ani v průběhu soudního řízení, ačkoliv si povinnosti sjednané ve smlouvě o smlouvě budoucí kupní byl vědom, pak i při absenci zaslání předžalobní výzvy lze v řízení úspěšnému žalobci náhradu nákladů řízení přiznat.

19. Náklady přiznané žalobci se sestávají ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 2 000 Kč a nákladů za právní zastoupení žalobce. Sazba mimosmluvní odměny za zastupování advokátem činí (podle § 8 odst. 1 ve spojení s § 7 bod 7 vyhl.č. 177/1996 Sb., dále jen AT) 52 300 Kč s ohledem na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Odo 865/2005 z 15.12.2005, dle kterého odměna za zastupování advokátem se stanoví podle kupní ceny, za niž má být předmět smlouvy prodán, tj. v daném konkrétním případě 20 000 000 Kč. V projednávané věci žalobci náleží odměna za zastupování advokátem za čtyři úkony právní služby v celkové výši 209 200 Kč (převzetí zastoupení, sepsání žaloby, vyjádření z 13.1.2022, účast na jednání soudu dne 14.4.2022, vše podle § 11 odst. 1 písm. a), d), g) AT), čtyři náhrady hotových výdajů po 300 Kč (§ 13 odst. 3 AT), 21% DPH ve výši 44 184 Kč (§ 137 odst. 3 o. s. ř.) Náklady řízení jsou splatné k rukám zástupce žalobce (§ 149 odst. 1 o. s. ř.) v obecné pariční lhůtě (§ 160 odst. 1 o. s. ř.).

20. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1 ve spojení s § 142 odst. 1 o. s. ř., když žalobce měl v odvolacím řízení úspěch. Ty se sestávají z odměny za zastupování advokátem za dva úkony právní služby po 52 300 Kč (vyjádření k odvolání z 24.6.2022, účast na jednání odvolacího soudu dne 25.1.2023), dvou náhrad hotových výdajů po 300 Kč (§ 13 odst. 3 AT), cestovné celkem 1 808,95 Kč (dle § 14 AT 240 km/ Ford S-MAX [registrační značka] spotřeba 5,3 l /100 km/ 44,10 Kč litr nafty/ 5,2 Kč 1 km, náhrada za promeškaný čas za osm půlhodin po 100 Kč, 21% DPH 22 639,90 Kč (§ 137 odst. 3 o. s. ř.) Náklady řízení jsou splatné k rukám zástupce žalobce (§ 149 odst. 1 o. s. ř.) v obecné pariční lhůtě (§ 160 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je možno podat dovolání do dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Nebude-li povinnost stanovená tímto rozsudkem splněna dobrovolně, lze se jejího splnění domáhat výkonem rozhodnutí nebo exekučně.

Praha 25. ledna 2023

JUDr. Jitka Malá
předseda senátu